

- **Zúčastnili sme sa viacerých dôležitých stretnutí a rokovaní** – so štátnym tajomníkom Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja SR pre oblasť prostredia Martinom Ružinským, s premiérkou SR Ivetou Radičovou, s kandidátni na poslancov v Národnej rade Slovenskej republiky, s pracovníkmi obvodných a krajských úradov životného prostredia. Zapojili sme sa aj do prípravy Stratégie nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom v SR a pripomienkovania vyhlášky k zákonu o obaloch.
- **Vykonalí sme prieskum nakladania s odpadom v desiatich obciach** mikroregiónu Laborecká niva zapojených do projektu MIKADO, na ktorom sme spolupracovali s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja, Košice.
- Spolu s nemeckým partnerom ekovýchového projektu sme **usporiadali týždňový ekokemp** v škole v prírode v Hutách pre výhercov súťaže školských ekoprojektov. Zúčastnili sa na ňom výhercovia druhého miesta slovenskej časti súťaže (študenti Gymnázia na Poštovej ulici v Košiciach) a prvého miesta nemeckej časti súťaže. Slovenskí výhercovia prvého miesta (Evanjelické kolegiálne gymnázium v Prešove) sa zúčastnili ekokempu organizovanom v Nemecku.
- Vypracovali sme viaceré **odborné štúdie** – „Prieskum používania toxických látok vo vybraných predškolských zariadeniach na Slovensku“ určenú materským školám, pre obce sme vydali prípadové štúdie „Separovaný zber v mestách a obciach príklady z praxe.“; „Kompostovanie v mestách a obciach - príklady z praxe.“ a odbornú príručku „Nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi“.

- **Pripravili sme multimediálne DVD „Aby odpad nebol problém“** určené na výučbu v tematike odpadov pre základné a stredné školy. DVD sme rozposlali 300 školám.
- **Vydali sme CD pre samosprávy** „Smerovanie k nulovému odpadu“. Obsahovalo komplexné informácie o odpadovom hospodárstve, návody a príklady ako riešiť odpadové hospodárstvo v obciach a mestách, zoznamy odberateľov vytriedených zložiek odpadu, dodávateľov strojov a zariadení pre separovaný zber a nakladanie s biologicky rozložiteľným odpadom atď. Spolu s brožúrou „Separovaný zber v mestách a obciach“ sme ho rozposlali všetkým mestám a obciam na Slovensku.
- **Vydali sme štyri nové informačné letáky** – Neseparujme sa, separujme odpad; Ako predísť záplave odpadov; O toxických látkach v domácnosti a o Centre pomoci občanom ako aj vynovené dva letáky - leták o kompostovaní, a o stavbe kompostoviska. Pribudli aj nové plagáty o triedení odpadu a o kompostovaní a nové brožúrky – O domácom kompostovaní; O obecnom kompostovaní a 10 krokov na zavedenie separovaného zberu na školách.
- **Usporiadali sme 5 víkendových akcií** pre verejnosť, na ktorých sme ľuďom prakticky priblížili komplikovanejšie témy odpadov, ich minimalizácie a dobrovoľnej skromnosti. Na víkendovkách v Zaježovej a vo Štôli sme vykonali osvetu osvetu od domu k domu a ľuďom vysvetľovali ako majú separovať svoj odpad a ako správne kompostovať. Navštívili sme cca 250 domácností.

- **Odučili sme ďalších 180 hodín environmentálnej výchovy** na školách východného Slovenska a odprednášali sme ďalších cca 10 prednášok na tému odpadov v rôznych školách po celom Slovensku.
- **Vykonalí sme analýzy 10 vzoriek kompostu** z kompostovísk a 2 vzoriek zo sedimentov z Ružinskej priehrady. Zistené výsledky sú stále v štádiu podrobného spracovania a vyvodenia záverov, s ktorými chceme ďalej pracovať.
- **Vydali sme 20 tlačových správ**, z ktorých sme zaznamenali vyše stovky mediálnych výstupov. Okrem toho sme uverejnili niekoľko ďalších tematických článkov, komentárov a prispeli vstupmi do desiatok reportáží.
- Vďaka nášmu úsiliu sa ani v roku 2010 **nezačal výrub stromov** a výstavba nevkusného hotela v parku v košickej Barci.
- **Zabezpečili sme právne zaškolenie 12 aktivistov** v oblasti správneho poriadku a zvýšili tým odbornú zdatnosť aktivistov pri „bojoch“ s úradmi.

Veríme, že aj tento stručný prehľad aktivít vám ukázal, že sme sa aj v roku 2010 venovali naplno presadzovaniu myšlienok, ktoré pomáhajú zlepšovať stav životného prostredia na Slovensku. Pri týchto aktivitách sme dostávali výraznú pomoc od mnohých dobrovoľníkov, ale aj finančnú podporu od mnohých ľudí z radov verejnosti. Aj touto cestou všetkým ďakujeme. Taktiež ďakujeme našim finančným podporovateľom v roku 2010 – Nadácii Ekopolis, Recyklačnému fondu, nadácii DBU a Nadácii pre deti Slovenska.

ANALÝZA NÁKLADOV A VÝNOSOV ZA ROK 2010

POLOŽKA	NÁKLADY v EUR
Aktivity v rámci projektov	66 376,49
Mzdové a sociálne náklady	1 987,56
Cestovné	3 841,79
Spotreba energie	1 340,72
Nájomné	2 520,00
Spotreba materiálu	29 377,84
Služby	32 230,49
Členské	1 013,78
Nákup tovaru	2 663,02
Bankové poplatky	745,18
Ostatné náklady	4 976,53
Náklady spolu	147 073,40

POLOŽKA	VÝNOSY v EUR
Granty a dotácie	132 215,97
Členské poplatky	6 422,58
Výnosy z hlavnej činnosti	15 600,59
Služby	2 726,05
Predaj tovaru	3 723,98
Úroky kreditné	6,01
Ostatné výnosy	2 746,75
Výnosy spolu	163 441,93

**Priatel
Zeme
SPZ**

Priatel Zeme - SPZ
P.O.BOX H-39
Košice 040 01
tel./fax: 055 / 677 1 677
mobil: 0903 77 23 23
e-mail: spz@priatelzeme.sk
www.priatelzeme.sk/spz
č. účtu: 4350054728/3100

**Priatel
Zeme
SPZ**

Výročná správa

Väčšina aktivít realizovaných v roku 2010 sa vzťahovala na projekty „**Viac recyklácie, menej znečistenia**“ a „**Od triedenia k minimalizácii odpadu**“, ktoré boli podporené Nadáciou Ekopolis v rámci finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru, Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR. Okrem toho sme pokračovali v realizácii projektu „**Triedenie a recyklácia odpadu – súčasť nášho každodenného života**“, ktorý podporil Recyklačný fond a v realizácii projektu „**Trvaloudržateľné vzdelávanie v oblasti ochrany klímy a prírodných zdrojov prostredníctvom prevencie vzniku znečistenia**“ podporenom nemeckou nadáciou DBU. Taktiež sme boli úspešní v projekte podporenom Nadáciou Ekopolis v rámci programu Podpora aktívnych občanov s názvom „**Podpora odborného zázemia pre aktívnych občanov**“. Dokončili sme realizáciu projektu „**Dajme šancu deťom, dáme šancu aj prírode**“, ktorý bol podporený z grantového programu Hodina deťom. Venovali sme sa v rámci našej činnosti aj neprojektovým aktivitám, napríklad sme spolupracovali s Agentúrou na podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o. pri realizácii projektu, v ktorom sme sa snažili vyriešiť nakladanie s biologickým odpadom v desiatich obciach Zemplína.

Medzi najvýraznejšie aktivity v našej práci v roku 2010 patria:

- **Pomohli sme približne 200 obciam so zlepšovaním odpadového hospodárstva.** Išlo najmä o odborné poradenstvo a pomoc s vypracovaním projektov na zberné dvory, kompostoviská, kompostárne, programy na rozvoj domáceho a komunitného kompostovania, optimalizácie existujúcich systémov nakladania s komunálnymi odpadmi v obciach, všeobecne záväzné nariadenia, prevádzkové dokumentácie k zberným dvorom.
- **Usporiadali sme „Novoročnú recykláciu“**, na ktorej sa vyzbieralo a následne odovzdalo na opätovné použitie vyše 200 vriec oblečenia, 139 párov topánok, 28 fotoaparátov na kinofilm, 187 kníh, 2 televízory, 8 magnetofónov, 13 mobilných telefónov, 4 vrecia hračiek a množstvo ďalších vecí ako sú kuchynské riady, bytové doplnky, čistiace prostriedky a pod.
- **Usporiadali sme celoslovenskú akciu na kontrolu ponuky nápojov vo vratných obaloch v obchodoch.** Odštartovala ju mediálna akcia, na ktorej sme verejnosti prezentovali pyramídu zo zlisovaných 75 000 plastových fľaš, ktoré predstavovali množstvo, ktoré vytvorila košičania za jeden deň.

Kontrola ponuky nápojov v opakovane používaných (vratných) obaloch v obchodoch **naš 200 m**, predajnej plochy

1. Skontrolujte príslušnosť, či má predajná plocha obchodu nad 200 m² (napr. 10x20 m a viac, všetky veľké obchody obchodných reťazí) vo vnútornom sklenenom obale.
2. Ak národné nápoje vo vratných obaloch, ak predávajú v neregulovaných (napr. ak predávajú komerčially v PET fľaši, musí byť predstavené aj nápoje).
3. Ak národné nápoje vo vratných obaloch, opýtajte sa predávajú: kde sa nachádzajú (množstvo zvyknú byť uložené na inom mieste, nie pri predajnej ploche).
4. Údaje zaznamenajte do formulára a odovzdajte na našu adresu: Priateľ Zeme – SPZ, P.O. Box 10-38, 040 01 Košice alebo info@priatelzeme.sk

Dátum kontroly	Název a adresa obchodu	Zoznam druhov nápojov vo vratných (VVO) a neregulovaných obaloch (NRO) (zoznam)	Kontrola vykonaná (meno a priezvisko)				
	(skontrolované nápoje vo vratných (VVO) a neregulovaných obaloch (NRO))	Mikrobika ¹ (NRO)	Plast ² (NRO)	Sklenené ³ (VVO)	Sklenené ³ (NRO)	Sklenené ³ (VVO)	Sklenené ³ (NRO)
04.01.2010	BELLA – NITRA – PERLA	N	A	A	A	A	A
05.01.2010	BYSTRICA – NITRA – PERLA	N	A	A	A	A	A
06.01.2010	BYSTRICA – NITRA – PERLA	N	A	A	A	A	A

04.01.2010 BYSTRICA – NITRA – PERLA

05.01.2010 BYSTRICA – NITRA – PERLA

06.01.2010 BYSTRICA – NITRA – PERLA

- **Centrum pomoci občanom** sa aj naďalej úspešne venovalo kauze rozšírenia spaľovne nebezpečných odpadov v Prešove a výrubu stromov v parku Barca v Košiciach. Pokračovali sme aj v aktivitách proti rozšíreniu skládky odpadov Luštek v Dubnici nad Váhom, vybudovaniu spaľovne v spol. Bukocel Hencovce, spaľovne Chemolak Smolenice. Zapojili sme sa aj do nových káz – vybudovanie skládky odpadov Žehňa pri Prešove, ktoré sa zatiaľ úspešne podarilo zastaviť a rozšírenie skládky odpadov Hertník-Bartošovce. Desiatkam občanov sme poskytli e-mailové a telefonické poradenstvo.
- Na jar sme **pokračovali sme v informačnom turné po mestách Slovenska**. Navštívili sme 6 miest - Nitra, Piešťany, Partizánske, Nové Zámky, Banská Bystrica, Martin. Hlavnými témami boli predchádzanie vzniku odpadu a separovaný zber odpadov.
- **Usporiadali sme 9 informačných stánkov vo viacerých mestách Slovenska a na festivaloch**, kde sme verejnosti ukázali možnosti ako predchádzať vzniku odpadu, opätovne používať veci, správne separovať a recyklovať odpad.

- **Usporiadali sme viacero seminárov, školení a konferencií:** 3 semináre v spolupráci s Prezidiom Policajného zboru SR, kde sme vyškolili 185 policajtov v oblasti riešenia nelegálneho nakladania s odpadmi, 2 semináre o kompostovaní pre samosprávy, 4 semináre o triedení a recyklácii odpadov pre samosprávy, dvojdnú celoštátnu konferenciu o problematike biologických odpadov s takmer 90 účastníkmi a Deň otvorených dverí odpadového hospodárstva pre takmer 80 účastníkov. Konal sa v Starej Turej a okrem exkurzie na kompostovisko a systém zberu bioodpadu tu boli prezentované aj úspešné systémy odpadového hospodárstva z celého Slovenska. Na 14 školeniach kompostmajstrov v obciach sme vyškolili 100 nových kompostmajstrov na obecné kompostovanie. Boli sme pozvaní ako prednášajúci na 4 domáce a zahraničné konferencie a semináre, kde nás počúvalo spolu viac ako 250 účastníkov.
- **Vyhodnotili sme prvý ročník súťaže o najväčší pokrok v odpadovom hospodárstve 3Z – Znižuj, znovupoužívaj, recykluj.** V kategórii obec sa na prvom mieste umiestnila obec Košeca, na druhom 2. mieste sa umiestnila obec Imeľ a na 3. mieste mesto Stará Turá. Porota sa rozhodla udeliť aj mimoriadnu cenu mestu Piešťany. V kategórii škola sa hodnotil hlavne prínos vykonaných aktivít v sledovanom období z hľadiska výchovy žiakov a študentov. Tu sa na prvom mieste umiestnila základná škola v Družstevnej pri Hornáde. Na druhom mieste sa umiestnila Základná škola s materskou školou v Palíne a na 3. mieste sa umiestnili dve školy s vyrovnanými výsledkami, Základná škola na Triede SNP v Banskej Bystrici a Základná škola vo Vojčiciach. V kategórii obec sme tiež usporiadali druhý ročník súťaže.

- **Zúčastnili sme sa na výstave „PRO EKO“** – najväčšej slovenskej výstave o recyklácii a zhodnocovaní odpadov v Banskej Bystrici. V rámci sprievodných aktivít výstavy sme odovzdali ceny víťazom prvého ročníka našej súťaže „3Z – Znižuj, znovupoužívaj, recykluj“ a zahrli sme si eko-hry so žiakmi z banskobystrických základných škôl. Stánok sme zatriaktívili aj veľkými panelmi s fotografiami, ktorými sme upozornili na problémy čiernych skládok, ťažby surovín, znečistenia vody či pozitívnych alternatív kompostovania, triedeného zberu.
- **Uskutočnili sme prieskum toxických látok v materských školách**, na základe ktorého sme vypracovali publikáciu určenú škôlkam a rozposlali ju 1000 najväčším škôlkam na Slovensku. Problematiku používania toxických látok sme prezentovali aj na prednáškach v materských centrách.
- **Usporiadali sme fotografickú súťaž „FotoPozitív-FotoNegatív“**, do ktorej sa zapojilo 125 súťažiacich, ktorí nám poslali 302 fotografií. Z oboch kategórií boli vybraní traja víťazi a odmenení hodnotnými cenami. Fotosúťaž pomohla pochopiť, ktoré problémy v odpadoch najviac trápia ľudí a mala veľký mediálny úspech.
- V lete nechýbal ani **Ekotábor Priateľov Zeme**, na ktorý si opäť prišli oddýchnuť desiatky milovníkov prírody a „alternatívneho“ životného štýlu. Na ekofarme Odorica sme tak strávili rekordný počet päť ekotáborov.

